

การวิเคราะห์วัสดุหลักสูตรกลุ่มทักษะภาษาไทย
ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

นางเมียนา นาคะสิงห์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-484-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016743

I10309160

THE ANALYSIS OF CURRICULUM MATERIALS FOR BASIC
KNOWLEDGE AND SKILL CURRICULUM-THAI LANGUAGE
OF THE PRIMARY CURRICULUM B.E. 2521

Mrs. Nayana Nakasing

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-484-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์วัสดุหลักสูตรกลุ่มทักษะภาษาไทย ตามหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

โดย นางนัยนา นาคะสิงห์
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ สวัสดิ์ จงกล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของ การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถรยอด)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์สวัสดิ์ จงกล)

.....กรรมการ
(ดร.กมล ภูประเสริฐ)

นัยนา นาคะสิงห์ : การวิเคราะห์วัสดุหลักสูตรกลุ่มทักษะภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 (THE ANALYSIS OF CURRICULUM MATERIALS FOR BASIC
KNOWLEDGE AND SKILL CURRICULUM – THAI LANGUAGE OF THE PRIMARY
CURRICULUM B.E. 2521) อ.ที่ปรึกษา : ศวิศักดิ์ จงกล, 171 หน้า ISBN 974-577-484-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์วัสดุหลักสูตรกลุ่มทักษะภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521

ผลการวิจัยพบว่า เอกสารวัสดุหลักสูตรที่นำมาวิเคราะห์ 3 ประเภท มีข้อความที่มีลักษณะเป็นข้อ
กำหนดและข้อ เสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพด้านความเข้าใจ การ
วิเคราะห์วิจารณ์ และการสรุปความคิดรวบยอดของนักเรียน ปรากฏในเอกสารทุกระดับชั้น ซึ่งแยกเป็นราย
ประเภทได้ดังนี้

1. คู่มือการสอน มีข้อกำหนดและข้อ เสนอแนะให้จัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพ
ทั้ง 3 ด้าน ปรากฏในจุดประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรม
2. หนังสือเรียน มีข้อกำหนดและข้อ เสนอแนะให้จัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพ
ทั้ง 3 ด้าน ปรากฏในเนื้อหา และกิจกรรม
3. แบบฝึกหัด มีข้อกำหนดและข้อ เสนอแนะให้จัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพ
ทั้ง 3 ด้าน ปรากฏในกิจกรรม
4. จำนวนข้อความที่เป็นข้อกำหนดและข้อ เสนอแนะให้จัดการเรียนการสอนที่พบในคู่มือการสอน
หนังสือเรียน และแบบฝึกหัด ปรากฏว่าข้อความที่ส่งเสริมด้านความเข้าใจมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ
ด้านการวิเคราะห์วิจารณ์ และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ด้านการสรุปความคิดรวบยอด

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

NAYANA NAKASING : THE ANALYSIS OF CURRICULUM MATERIALS FOR BASIC KNOWLEDGE AND SKILL CURRICULUM - THAI LANGUAGE OF THE PRIMARY CURRICULUM B.E. 2521. THESIS ADVISOR : SWAT CHONGKOL 171 PP. ISBN 974-577-484-7

The objective of this research was to analyze curriculum materials for basic knowledge and skill curriculum-Thai language of the Primary Education Curriculum B.E. 2521 concerning the development of student's ability in understanding, analytical thinking and conceptualization.

Research findings were as follows:

1. Prescription and recommendation concerning the organization of instructional activities to develop student's ability in understanding, analytical thinking, and conceptualization were installed in all curriculum materials in all six levels of primary education curriculum. Details could be summarized as follows.

1.1 prescription and recommendation concerning the development of all the earlier mentioned abilities were put in objectives, content and activities of all teacher's manuals.

1.2 prescription and recommendation concerning the development of all the earlier mentioned abilities were put in content and activities of all textbooks.

1.3 prescription and recommendation concerning the development of all the earlier mentioned abilities were put in activities of the exercise books for drilling.

2. With regard to the number of prescription and recommendation appeared in teacher's manuals, textbooks, and exercise books for drilling, it was found that the development of understanding was installed most, analytical thinking and conceptualization were less specified respectively.

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา .....
 สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร .....
 ปีการศึกษา ..... 2532 .....

ลายมือชื่อนิสิต ..... *[Signature]* .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *[Signature]* .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
ท่านอาจารย์สวัสดิ์ จงกล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำแนะนำ
และข้อคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิจัยมาด้วยดีตลอด

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์สวัสดิ์ จงกล และอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ
ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ใน
ครั้งนี้ เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือด้วยดี
ตลอดมา.

นัยนา นาคะสิงห์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย.....	7
2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	9
โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521..	9
จุดประสงค์ทั่วไปของการสอนภาษาไทย.....	10
ความสามารถด้านความเข้าใจ.....	11
ความสามารถด้านการวิเคราะห์วิจารณ์.....	13
ความสามารถด้านการสรุปความคิดรวบยอด.....	16
จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน.....	16
การเลือกเนื้อหา.....	18
แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน.....	21
การวิเคราะห์เนื้อหา.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	30
วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
แหล่งข้อมูล.....	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30
การสร้างเครื่องมือ.....	31
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
4	35
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
5	143
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	143
วิธีดำเนินการวิจัย.....	143
สรุปผลการวิจัย.....	144
อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	150
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	154
รายการอ้างอิง.....	155
ภาคผนวก.....	159
ประวัติผู้เขียน.....	171

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นจุดประสงค์เกี่ยวกับสมรรถภาพด้านความเข้าใจ	37
2	จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นจุดประสงค์เกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการวิเคราะห์วิจารณ์	43
3	จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นจุดประสงค์เกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสรุปความคิดรวบยอด	49
4	จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านความเข้าใจ	54
5	จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการวิเคราะห์วิจารณ์	61
6	จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสรุปความคิดรวบยอด	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

7	จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านความเข้าใจ	74
8	จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการวิเคราะห์วิจารณ์	80
9	จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสรุปความคิดรวบยอด	86
10	จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านความเข้าใจ	91
11	จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการวิเคราะห์วิจารณ์ และการสรุปความคิดรวบยอด	94
12	จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านความเข้าใจ	97

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการวิเคราะห์วิจารณ์	101
14	จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสรุปความคิดรวบยอด	105
15	จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในแบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านความเข้าใจ	108
16	จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในแบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการวิเคราะห์วิจารณ์	112
17	จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในแบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสรุปความคิดรวบยอด	116

สารบัญแนกฏมิ

หน้า

แนกฏมิที่

- 1 เปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็น
แนวทางในการจัดการเรียนการสอน ระหว่างสมรรถภาพ
ที่ปรากฏในคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
ในส่วนที่เป็นจุดประสงค์ 119
- 2 เปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็น
แนวทางในการจัดการเรียนการสอน ระหว่างสมรรถภาพ
ที่ปรากฏในคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
ในส่วนที่เป็นเนื้อหา 121
- 3 เปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็น
แนวทางในการจัดการเรียนการสอน ระหว่างสมรรถภาพ
ที่ปรากฏในคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
ในส่วนที่เป็นกิจกรรม 123
- 4 เปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็น
แนวทางในการจัดการเรียนการสอน ระหว่างสมรรถภาพ
ที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
ในส่วนที่เป็นเนื้อหา 125
- 5 เปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็น
แนวทางในการจัดการเรียนการสอน ระหว่างสมรรถภาพ
ที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
ในส่วนที่เป็นกิจกรรม 126
- 6 เปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็น
แนวทางในการจัดการเรียนการสอน ระหว่างสมรรถภาพ
ที่ปรากฏในแบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
ในส่วนที่เป็นกิจกรรม 128

สารบัญแผนภูมิ (ต่อ)

หน้า

แผนภูมิที่

- 7 เปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็น
แนวทางในการจัดการเรียนการสอน ในส่วนที่เป็นเนื้อหา
เกี่ยวกับด้านความเข้าใจ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
ที่ปรากฏในเอกสารวัสดุหลักสูตรแต่ละประเภท 130
- 8 เปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็น
แนวทางในการจัดการเรียนการสอน ในส่วนที่เป็นเนื้อหา
เกี่ยวกับด้านการวิเคราะห์วิจารณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
ที่ปรากฏในเอกสารวัสดุหลักสูตรแต่ละประเภท 133
- 9 เปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็น
แนวทางในการจัดการเรียนการสอน ในส่วนที่เป็นเนื้อหา
เกี่ยวกับด้านการสรุปความคิดรวบยอด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
ที่ปรากฏในเอกสารวัสดุหลักสูตรแต่ละประเภท 135
- 10 เปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็น
แนวทางในการจัดการเรียนการสอน ในส่วนที่เป็นกิจกรรม
เกี่ยวกับด้านความเข้าใจ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
ที่ปรากฏในเอกสารวัสดุหลักสูตรแต่ละประเภท 137
- 11 เปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็น
แนวทางในการจัดการเรียนการสอน ในส่วนที่เป็นกิจกรรม
เกี่ยวกับด้านการวิเคราะห์วิจารณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
ที่ปรากฏในเอกสารวัสดุหลักสูตรแต่ละประเภท 139
- 12 เปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะข้อความที่เป็น
แนวทางในการจัดการเรียนการสอน ในส่วนที่เป็นกิจกรรม
เกี่ยวกับด้านการสรุปความคิดรวบยอด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
ที่ปรากฏในเอกสารวัสดุหลักสูตรแต่ละประเภท 141